

Trichológiai vizsgálat szerepe a hajbetegségek diagnosztizálásában

Egészséges felnőttél a haj mennyiségét és minőségét elsősorban genetikai faktorok határozzák meg, de egyéb tényezők (külső környezeti hatások, táplálkozás, vegyszerek, gyógyszerek, napfény) jelentőségét sem szabad figyelmen kívül hagyni. Az eredendően ritkább, vékonyszálú hajból semmilyen csodaszerrel sem varázsolható vastag szálú, sűrű haj. A hajzatra a kor előrehaladtával természetes „észrevétlenül kialakuló” ritkulás is jellemző. Laikusként nem könnyű megállapítani, hogy a haj sűrűségének csökkenése még normálisnak tekinthető-e, vagy már kóros, egyéb károsító folyamat eredménye, így esetenként az orvoshoz fordulás és az adekvát terápia késik.

Mit jelent a hajhullás?

Hajhullásról akkor beszélünk, ha naponta több mint 60-100 hajszál hullik ki. A hajszálak negyedének kell kihullania, hogy jelentős, észrevehető alopecia (hajzat látható megritkulása) jöjjön létre. Rendszerint hajmosáskor válik szembetűnővé a nagy mennyiségű hajvesztés, de a párnán, padlón megjelenő nagyobb mennyiségű hajszál is figyelmeztető jel.

1. Női típusú hormonális hajhullás

Bizonyos alopeciáknál (hormonális típus) nem mindig észlelünk, vagy csak periódusonként hajhullást, és már csak a kialakult jellegzetes kopaszodás időszakában fordul orvoshoz a páciens. A hajhullás megjelenhet önálló kórképként és más betegségekhez társulóan.

A kiváltó okok diagnosztizálása révén válik lehetővé a hatékony terápia. A hajhullások többségében a szőrtüsző véglegesen nem károsodik, csak a hajciklusban következik be zavar.

A hajszálakról

Egészséges ember hajas fejbőrén átlag 100 ezer szőrtüsző van. A hajszálak a szőrtüsző legalsó, oszló un. *mátrixsejtjeiben* termelődnek, folyamatos oszlásuk és elszarusodásuk a hajszál növekedése. Életünk során minden egyes szőrtüsző kb. 20-30 új hajszálat növeszt. A hajszál naponta kb. 0.35 mm-et növekedik. Ha a hajszál bizonyos hosszúságot elér, a mátrixsejtek oszlásukat beszüntetik. Néhány hónapig tartó nyugalmi szakasz után a hajszál kihullik és új hajszál növekedése indul. A hajciklus embernél aszinkronizált, azaz a szőrtüszőben lévő hajszálak eltérő fázisban vannak a fejbőrön.

A hajszálak 85-95%-a növekedési vagy az un. anagén fázisban van, mely több évig tart, ezt egy rövid ideig (1-2 hét) tartó átmeneti szakasz un. katagén fázis követi, míg a 2-3 hónapig tartó nyugalmi (un. telogén fázis) szakasz során a haj kihullik.

A kihúzott hajszálak follicularis (hajhagyma) végének mikroszkópos vizsgálatával a **trichogram** vizsgálatával a hajciklus jól nyomon követhető.

A trichogram vizsgálat

2. Foltos hajhullás (alopecia areata)

A hajbetegségek diagnosztikájában régóta ismert módszer a trichogram vizsgálat. A haj különböző paramétereinek a vizsgálatára kialakított standard technika, mely a hajciklus különböző fázisaiba kerülő, eltérő morfológiájú hajszálak vizsgálatát teszi lehetővé. A vizsgálat során két régióból történik mintavétel egy eszköz segítségével, a hajmosást követő 5. napon. A kiértékeléshez 40-50 hajszál eltávolítása szükséges egy-egy területről.

3. Diffúz hajhullás

Diffúz hajhullás esetén a fejtetőről és tarkótájérről, foltos hajhullás (alopecia areata) esetén a folt széléről és szimmetrikusan az ép kontroll területről. Az eltávolítás minimális kellemetlenséggel jár és maradandó nyoma nem marad. A vizsgálatot megelőző hónapban hajfestés, dauer nem ajánlott.

Az eltávolított hajszálakat tárgylemezen fixáló géllel rögzítjük, és sztereómikroszkóp segítségével vizsgáljuk. A kiértékelés során megadjuk a különböző fázisban lévő hajszálak százalékos arányát, a faggyútermelés mértékét. A hajgyökerek vizsgálata mellett a hajszál „szárának” alapos elemzését is elvégezzük. A hajszálon észlelt morfológiai eltérések, örökletes megbetegedésekre, ritka fejlődési rendellenességekre és anyagcsere-betegségekre, vagy a haj exogén károsodására hívhatja fel a figyelmet.

A trichogram vizsgálat során objektív képet kapunk a hajciklus aktuális állapotáról, segítségével elkülöníthetők a hajhullás nagy csoportjai (hormonális, nyomelem-hiány okozta hajhullás, toxikus károsodás stb). A bevezetett terápia hatékonyságának az ellenőrzésére is alkalmas. Foltos hajhullás esetében a folyamat kimeneteléről ad információt.

Az eredményt minden esetben a kórelőzmény, a klinikai kép, a mintavétel során szerzett tapasztalatok, valamint az egyéb vizsgálatok figyelembevételével együtt értékeljük.

Dr. Fáy Andrea

bőrgyógyász, kozmetológus, trichológus